

INITIATIEFADVIES UITGEBRACHT
DOOR DE ECONOMISCHE EN SOCIALE RAAD
VOOR HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST
TIJDENS ZIJN ZITTING VAN 19 APRIL 2012

inzake

**de ordonnantie van 25 maart 1999 betreffende de opsporing, de vaststelling, de
vervolging en de bestraffing van milieumisdrijven**

ORDONNANTIE VAN 25 MAART 1999 BETREFFENDE DE OPSPORING, DE VASTSTELLING, DE VERVOLGING EN DE BESTRAFFING VAN MILIEUMISDRIJVEN

Initiatiefadvies van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. 19 april 2012

Inleiding

De Raad herhaalt dat hij al meermaals zijn steun heeft betuigd aan de toepassing van het beginsel « de vervuiler betaalt » in het Brussels Gewest. Hij is immers van mening dat dit beginsel preventie kan verzekeren, en zo nodig het herstel van de schade die zowel natuurlijke als rechtspersonen het leefmilieu hebben toegebracht.

Anderzijds is de Raad zich ervan bewust dat de aanwezigheid van strafrechtelijke sancties voor ernstige milieumisdrijven in de wetgevingen van de Lidstaten door de Europese Unie wordt opgelegd. In dit opzicht neemt hij er akte van dat richtlijn 2008/99/EG bepaalt dat : *« Deze richtlijn de lidstaten verplicht in hun nationale wetgeving strafrechtelijke sancties voor ernstige overtredingen van bepalingen in het Gemeenschapsrecht inzake milieubescherming op te nemen. Zij scheidt geen verplichtingen met betrekking tot de toepassing van deze sancties, of enig ander beschikbaar rechtshandavingsinstrument in individuele gevallen »*¹.

De Raad neemt er akte van dat de Regering van plan is om over te gaan tot een evaluatie van de ordonnantie van 25 maart 1999 betreffende de misdrijven inzake leefmilieu in het licht van een verbetering van de procedures inzake controle en bestraffing van de misdrijven². Omdat hij eveneens van oordeel is dat de operationaliteit van deze ordonnantie zou kunnen worden verbeterd om zo een pragmatischer stelsel ten uitvoer te leggen, moedigt de Raad de Regering in deze richting aan. Bovendien benadrukt hij het dringend karakter van deze herziening.

Dit initiatiefadvies heeft dus tot doel om enkele reflectiepistes voor te stellen voor de invoering van een bestraffingstelsel dat efficiënt en vlug is en dat in verhouding tot de milieumisdrijven staat. Hiertoe heeft de Raad de stelsels onderzocht die momenteel in het Vlaams Gewest en het Waals Gewest van kracht zijn.

Advies

Algemene beschouwingen

De Raad meent dat men de strafrechtelijke sancties dient voor te behouden voor de handelingen die ofwel door grove nalatigheid, ofwel op opzettelijke wijze het leefmilieu zware schade berokkenen. Bijgevolg pleit hij ervoor om een aantal lichte misdrijven vast te stellen die niet langer onder de strafrechtspraak zouden vallen en die automatisch onderhevig zouden zijn aan administratieve sancties (geldboetes).

¹ Considerans (10) van de Richtlijn 2008/99/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 19 november 2008 inzake de bescherming van het milieu door middel van het strafrecht.

² BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST, « Een duurzame gewestelijke ontwikkeling ten dienste van de Brusselaars - Regeerakkoord 2009-2014 », blz. 39.

Hij vindt dit verzoek des te meer gerechtvaardigd daar Mevr. Huytebroeck in antwoord op een interpellatie stelt dat de « *processen-verbaal altijd aan het Parket worden bezorgd, dat beslist om al dan niet een vervolging in te stellen. In de meerderheid van de gevallen beslist het om de zaak zonder gevolg te klasseren. Dit betekent dat de meerderheid van deze misdrijven, nadat ze door het Parket zonder gevolg werden geklasseerd, aanleiding geven tot administratieve geldboetes* »³. Bovendien zou de automatisering van de administratieve geldboetes voor lichte misdrijven het Parket moeten ontlasten en het aldus in staat stellen om zijn aandacht op de zwaarste gevallen te concentreren.

Anderzijds is **de Raad** van mening dat deze administratieve sancties een echt ontradend effect moeten hebben, met name ten aanzien van de voorzieningen die in de andere twee Gewesten van kracht zijn. In dit opzicht benadrukt hij dat het Vlaams Gewest de mogelijkheid voorziet om samen met de administratieve geldboete een « *voordeelontneming* »⁴ op te leggen.

De Raad dringt aan op het feit dat, behalve het bedrag van de geldboetes, de termijn tussen de overtreding en de geldboete eveneens een ontradende rol moet kunnen spelen. Welnu, hij benadrukt dat de procedure die momenteel van kracht is vaak een vrij lange termijn inhoudt tussen het ogenblik waarop een misdrijf wordt vastgesteld en een administratieve geldboete wordt betekend. Hij meent dat deze situatie leidt tot enig onbegrip in hoofde van de bestrafte personen, wanneer laatstgenoemden de redenen voor deze bestraffingen niet onmiddellijk herkennen. Bovendien zou deze lange termijn tussen de vaststelling van het misdrijf en de uiteindelijke beslissing een negatieve invloed kunnen hebben op het ontradend effect van de administratieve geldboetes.

Eenzijds is **de Raad** van mening dat de administratieve geldboetes voor bepaalde feiten het kunnen toelaten om de procedure te versnellen. Anderzijds stelt hij voor om het voorbeeld te volgen van de Waalse wetgeving door uitdrukkelijk te voorzien dat « *meer dan 180 dagen na het proces-verbaal van vaststelling van de overtreding geen administratieve boete mag worden opgelegd* »⁵.

De Raad is van mening dat de basis van de controle moet worden uitgebreid en zich in geen geval mag beperken tot de lijst van de ondernemingen met een milieuvergunning, op het gevaar af de ondernemingen die zonder vergunning werken door de mazen van het net van het Bestuur te zien glijpen. Welnu, hij is van oordeel dat een activiteit uitoefenen waarvoor een milieuvergunning is vereist zonder deze te hebben verkregen, een zwaar en opzettelijk misdrijf is.

Indien de onderneming in orde is met de milieuvergunningen en indien het misdrijf dit rechtvaardigt, stelt **de Raad** voor om het Bestuur de mogelijkheid te bieden om te kiezen voor een administratieve sanctie die de vorm van een bestuurlijke maatregel aanneemt. Naar het voorbeeld van wat het Vlaams decreet voorziet⁶, zou deze maatregel de geldboete vervangen en zou deze bijvoorbeeld een bevel kunnen zijn om maatregelen te nemen om het vastgestelde milieumisdrijf te beëindigen, om de gevolgen van het misdrijf geheel of gedeeltelijk ongedaan te maken of om herhaling ervan te voorkomen en/of een bevel om activiteiten, werkzaamheden of het gebruik van materialen, stoffen, machines, ... te beëindigen (de uitdrukking « het gebruik van zaken » wordt in de Vlaamse wetgeving gebruikt.

³ PARLEMENT VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST, « integraal verslag - commissie voor leefmilieu - zitting 2009-2010 », blz. 57 (verslag van de commissie leefmilieu van 15 juni 2010).

⁴ Sanctie waarbij een overtreder verplicht wordt een al dan niet geschat geldbedrag te betalen ter waarde van het nettovermogensvoordeel dat uit de milieu-inbreuk of het milieumisdrijf is verkregen (artikel 16.4.26 van het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid).

⁵ Artikel D. 163 van het decreet van 5 juni 2008 betreffende de opsporing, de vaststelling, de vervolging en de beteugeling van milieuovertredingen en de herstelmaatregelen inzake leefmilieu.

⁶ Artikels 16.4.2 en 16.4.7. van het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Tot slot benadrukt **de Raad** het belang van informatie op het vlak van milieumisdrijven. Bijgevolg dringt hij erop aan om alle economische actoren te informeren over alle wijzigingen aan wetgevingen die betrekking hebben op milieubestrafningen.

*
* *